

לעשות ע"י גדול ישראל וא"י לעשות ע"י נשים וכוונתם היינו אף שהם
לפנינו והם שומרי שבת דאין מכוון אפי"ה יעשו דוקא גדולי ישראל כדי
להורות הלכה למעשה לרבים עכ"ל הנה באמת תחלת דבריו בפירוש
דאין עושין דברים אלו ע"י נשים הם כדברי הר"ן והרא"ש בפי
בהרא דיומא לגרסת הר"ף ובסו"ס דבריו דאין לעשות ע"י נשים שכי
משום כדי להורות לישראל הלכה למעשה לרבים . לא ידענא האיד
מפ"ש בזה בסיומא דברייתא שמטריפין לדעת אחרת ואי כוונתו דאף
דאין שייך מכוון אפי"ה יש לחוש לטעם שזמרו דאין חשש לקלקל
נשים וכוונתם שיעשו איסור וזהו מפני שמטריפין לדעת אחרת היינו
לעשות ולכ"י יעשו ע"י גדולי ישראל להורות הלכה למעשה דא"כ לא
ידענא מה חידוש ה"ט מדעתו הרי זה מפורש להדי' הרישא והסיפא
בהר"ן ובאשר"י ה"ט ובשקל הדבר מה דמקשה הט"ז על הש"ג דהרי
כל הורין משוכח ומדוע לא יהי' הישראל הורין לא ידענא מה קשי' ליה
דהרי מדעת ליה ההם להכי לאפשר לעשות הדבר בהיתר אין לעשות
באיסור וכמו בדרך החליה לאכול ויש נבילה ושחיטה לאסור להאכילו
בשחיטתו לאפשר בהיתר וה"כ כיון דבעי' סוקטניסאין סוסאיסור חלול
שבת דאין לעשות וסוקטניסאין מלוי לפנינו לעשות על ידו הוי אפשר
בהיתר ואין עושין באיסור וכל הורין ה"ט משוכח היינו במקום שאין
עכו"ם והלכך הדבר לעשות ע"י ישראל באיסור שבת רק שגידתה
מפני פיקח נפש אז כל הורין ה"ט משוכח וגם מה דמקשה דנימא אחת
מכשיל לעשות ג"כ לק"מ להדי' דברו בתנאי מפורש שהעכו"ם מזה
שה לעשות בלי שום דחוי וסבירא לכו כיון דאינו מחזיר אחריו אינו
נראה למכשול ולומר דדוקא ע"י עכו"ם עושין ולא ע"י ישראל וק"ל :
ע"א במג"א סי' תמ"א ב"א"ת ס"ק א' כ' דבאם בא העכו"ם
יכול להיטות ליעולו לאומרים באסורי הגאח הרי
שלך לפניך אף כ"ל לאסור דיש לחוש שלא ימכור העכו"ם לישראל אחר
ויכשיל ישראל בתמן שעבר ענין הפסח וכ"כ במג"מ סוף הלכות חמץ
וענין סי' תס"ד עכ"ל וסגה חפשי' בהג"מ ולא מלאהי מאומה ומה
שמציין לענין כ"י חס"ט כוונתו להחם בדגן שנטבע בנהר לאסור
למכור לנכרים ב"א מעט מעט משום שגא' ימכרו לישראל ולענין
אין דמיון להחם דהס' שפיר הדגן שלו וכשימכרו לנכרי והנכרי ימכרו
לישראל יבא חקלה על ידיו אבל הכא כיון מהדגן שיכול לומר הרי שלך
לפניך ולא הוי משכר באיסורא הגאח משום דלא משתדש מידו וכי
משום חששא שלא ימכרו הנכרי לישראל יהי' הוא מחויב להפסיד
ולנהוג משות מכיבו הרי מזהו אז על כל ישראל מוטל ולא עליו לבד
וק"ל :

להרב הגאון נ"י ע"ה פ"ה מ"ו יעקב אב"ד דק"ק ליסא :

פ ראי'ת'י מה שהמליץ רמ"פ דמרור א"ל כוונת מדאורייתא
מטעם דלא כח"ב ב"י אכילה והא דכתי' על מזות
ומרורים יאכלוהו קאי' יאכלוהו על הפסח רק מדרבנן לר"ד כוונת הא"ל
ומבדק עליו על אכילת מרור ולפ"י לדין לברכה דא"ל ברכה לא
בשני כוונת וראייתו מדברי האשר"י פ ערבי פסקים שכי' משום דמבדק
על אכילת מרור לר"ד שיאכל כוונת דאין אכילה פחות מכונת ע"כ
מאין דבריו והנה אף ידענא דבר ידענא את רומ"פ ואת שינוי דבר
גובר' ור"י חילו לאורייתא גאח דורש כו' מ"מ במקום לא לומר נכונה
דגם מ"מ דהאי יאכלוהו לא קאי' אמרור רק אפשר נעלם מאתו סוגיא
ערוכה דפי' ערבי פסקים דף קט"ו דתניא אמרו על הלל שהי' כורבן
בזה אחת ואוכלין שכי' על מזות ומרורים יאכלוהו א"י יתכן חולקין
עליו חזירו על הלל דתניא יכול יהא כורבן בזה אחת ואוכלין כדדך
שהלל אוכלין ת"ל על מזות ומרורים יאכלוהו אפי"ה זה פני עצמו וזה
בפי"ש ופירוש רש"י יאכלוהו כל א' בפני עצמו מדלא כתיב יאכלו
אוחו ואנא ידענא דאפסח קאי' דכ' לעיל ואכלו את הבשר עכ"ל עיי"ש .
הרי להדי' בפסיקות לדין דפסקין דלא כהלל ומרור בפני עצמו קאי'
יאכלוהו על מרור גם כן ואף לדין לברכה לעצמין לנאח ידי הלל
ולאחורה להלל לא קאי' יאכלוהו רק על פסח ולא על מרור וא"כ לדין
עכ"ס א"ל כוונת לברכה . גם זה אינו דמוכח דאף להלל בפני מרור
מדאורייתא כוונת דא"כ יקשה להדי' עכ"פ מודה הלל דמדרבנן בעי
כוונת מרור משום ברכה דהא בודאי אין סבירא לומר דהלל לא הי'
מבדק על אכילת מרור וא"י יקשה בזה דאמי' הס' אמר רבינא אמר
לי רב משרשא ברי' דרב נתנאמי אמי' היל' משמי' דגמרא לא יכרוך
אינש מזה ומרור בהדי' הדדי ומכיל משום דסבירא לן מזה בזמן הזה
לאורייתא ומרור דרבנן ואמי' מרור דרבנן ומבטל ליה למזה לאורייתא
ואי נימא דמרור מדאורייתא בכל שהוא ואפי"ה מדרבנן משום ברכה בעי
כוונת א"כ אף בזמן המקדש האיד ה"י כורבן מזה ומרור הרי המזבח מכל
שהיא של המד' אינו אלא מדרבנן ומזה בעי מדאורייתא כוונת ואמי' מרור
מדרבנן ומבטל ליה למזה דאמי' אלא ע"כ דגם להלל בעי מרור מדאורייתא
כוונת דסובר דהאי יאכלוהו דכתי' על מזות ומרורים קאי' על שלשתן
רק דסובר דבעי ברכה . וחזירו חולקים עליו וסוברים דיאכלוהו
משמע כל א' בפ"ע והא דצי"ק רומ"פ מאשר"י ה"ל אין רא"י כלל
דגם ז"ל האשר"י דמביא הס' הדייטא תניא אכלן דמאי' יאכלן
שלא במחבין יאכלן אכלן לחלפין יאכלן ובלבד שלא ישהה בו בין אכילה

לחברתה יותר מכדי אכילה פרס משום דמבדק . על אכילת מרור לר"ד
שיאכל כוונת דאין אכילה פחות מכונת אבל בירקות הראשונות שמבדק
עליהן בורא פרי האדמה בעלמא ואין מזכירין עליהם אכילה א"ל כוונת
עכ"ל . וכך כוונתו דהנה האיד אכלן לחלפין היינו חלי' בסיבול ראשון
וחלי' בסיבול אחרון כמו שפי' הרשב"ם שם והקשה להרא"ש דמאי'
קמ"ל דהאי אכלן לחלפין דבדוקא לא אחי' העיקר לאשמועינן דבכדי
אכילת פרס דוקא מלטרפין דהרי זה פשוט דאין בכל אכילת ועוד דלשון
אכלן לחלפין יאכל משמע דזהו אחי' לאשמועינן לילא רק דמטיל ההנאי'
שהי' בכדי אכילת פרס ואי אחי' לאשמועינן דאין לורך לאכלו בבת אחת
גם זה אינו דהרי בכל אכילת פשיטא דמלטרפין בכדי אכילת פרס ועוד
דא"כ למה דוקא נקט בהאי ליטנא לחלפין דהיינו בסיבול ראשון ובסיבול
שני הכי ה"ל א"ס לא אכלן בבת אחת יאכל ובלבד כו' . אלא ע"כ דהאי
לאשמועינן דאף דהסיבול ראשון לא הי' לשם מרור דהא בירך עליו
בורא פרי האדמה כמו בסיבול ירק אפי"ה מלטרפין עיי"ש בגמרא . ועל
זה הקשה להרא"ש דהרי כיון דכבר נקט אכלן בלא מחבין יאכל א"כ
מה"ט לומר שלא ילטרפין הרי אף שאכל לשם סיבול ראשון לא צריך
מאכל בלא מחבין כמבואר שם בגמרא עיי"ש . לזה כ' הרא"ש משום
דאכילה שני' לשם מרור דמבדק על אכילת מרור לר"ד שיאכל כוונת
דאין אכילה פחות מכונת ולהכי ה"ל דבעי באכילה זו כוונת בפ"ע אחר
הברכה ולא ילטרפין מה שאכל כבר לזה אשמועינן דגם החלי' כוונת ראשון
מלטרפין לאכילה זו לשם מרור שמבדק עליו . ושלא נימא דאי' משום
ברכה דבעי כוונת הרי גם על סיבול ראשון מבדק ובעי ג"כ כוונת וא"כ
יטריך ביצתים . ומאי' לירוח א"כא להכי מסייסאכל בירקות הראשונות
שמבדק עליהם בורא פרי האדמה בעלמא ואינו מזכיר עליהם אכילה אין
לר"ד מהם כוונת אחר זה מלאהי ראי'ת' בהג"מ מיימוני' פרק ח' מהלכות
חומ"מ שכי' על מ"מ הרמב"ם שסד"ן ב' מחבין ומבדק בורא פרי האדמה
וליקח ירק ומטביל אוחו בחרוסת ואוכל כוונת הוא וכל המסובין עמו
כל א' ואי' אין אוכל פחות מכונת וכי' הגה"מ וז"ל כוונת זה אינו יודע
מה טיבו בשלמא מרור לאכילה כתיב ב' ואין אכילה פחות מכונת
אלא טיבול זה ראשון אינו אלא להחמ"ה החינוקות שיאכלו כדל"י בפי'
ע"פ ובכל דהו כוונת . שהרי ברכה כוונת א"ל שיעור ויכול לבדק בורא
פרי האדמה אכל שהוא רק שלא יבדק ברכה אחרונה א"ס לא יהי' כוונת
כמבואר בהלכות ברכות וסבירי שטעות סופר הוא שכתבו בכאן אחר
ומטביל בחרוסת מה שהי' להיות כתיב לקמן אחר ומטביל בחרוסת דגבי
מרור ונדע שהרי להמן גבי מרור לא הזכיר כלום מזית ובה"א גבי ירק
ראשון הוצרך כוונת ובמרור בכל שהוא ליכא אינשא דטעו דירק ראשון
אינו אלא להחמ"ה החינוקות ומרור כתיב ב' אכילה וכי"ש גדול הדור
כמוהו וכי' עיי"ש הרי להדי' דפירש כמה פעמים לליכא שום טעות
לשום אדם לומר דמרור לא בעי כוונת משום לאכילה כתיב ב' אף במה
דכתב הגה"מ דמי' הוא דרמב"ם וקאי' מ"מ כוונת על מרור לעני' ד
ז"ל דהרי כ' ואוכל כוונת הוא וכל המסובין עמו והרי מרור לא בעי
הסיבה ולא שייך לשון כל המסובים אלא משמע דעל טיבול ראשון קאי'
ולעני' ד י"ל דרמב"ם הוליא דינו לטיבול ראשון בעי כוונת מהא דאמר
בפסח"ד קט"ו היכי דליכא אלא חסא מאי' אר"ה מבדק מעיקר אמרור
בפ"ה א' ואכל ולבסוף מבדק על אכילת מרור ואכל מתהיך לה רב חסדא
לאחר שמיילא כריבו הימנו חוזר ומבדק עליו אלא אמר רב חסדא
מעיקרא מבדק מליו בפ"ה א' ועל אכילת מרור ואכל ולבסוף אכל
אכילת חסא בלא ברכה . ואי נימא דא"ל כוונת לטיבול ראשון מאי'
פריך לאחר שמיילא כריבו הימנו חוזר ומבדק הרי יש חקנה דאכל
בטיבול ראשון פחות מכונת לאז אינו יולא בזה ידי חובת מרור ולהכי
יכול לבדק אח"כ באכילה שני' כוונת על אכילת מרור אלא ע"כ
דבטיבול ראשון ג"כ בעי כוונת זהו נלענ"ד בהלכות הרמב"ם אכל בלחמ
אין מזה חובתא על הפוסקים דלא בעי כוונת בטיבול א' דהרי חו'
כחבו החס דר"ה ור"ח ע"כ ס"ל דבעי כוונת ואעפ"כ סובר דאין נכון
לבדק בטיבול שני' כיון שכבר מילא כריבו אף דלא נפיק ב' לשם מרור
עיי"ש וסבירא ז"ל ג"כ לענין פחות מכונת אף דאכל פחות מכונת דלא
נפיק ב' ידי חובת מרור ואעפ"כ אין נכון לבדק אח"כ על אכילת
מרור כיון שכבר התחיל לאכלו הלענ"ד כתבתי :

פא במג"א סי' קל"ב ס"ק ב' כ' בסם הגאון מר' מן כשמטילין
גורל ד' און ה' אבליס על קדים ויש בזה שיש
להם אחריות שוות כגון ח' והאחרים יש להם מנין הפחות מזה אז בטל
הגורל וצריכסכול להטיל גורל מחדש ואין יכולים השנים לומר האחר'
כבר הפסידו חלקם ושנינו נטיל גורל וראייתו מרפ"ב דיומא דבזמן
שהם שווין הממונה אומר להם להביעו וסי' מטילס כולם גורל ואף
שאין השנים ה' קרובים מאחרים עכ"ל . ולעני' דאין מזה רא"י דהנה
לכאורה צריכין להדין באמת התם אמאי בזמן שהם מרובים רצין ושלון
כו' ובהי' שווין אז הי' הפייס הבין הממונה אומר להם להביעו אמאי
לא תקנו חוקי' בזמן שהן מרובים להזהר הפייס הבין שהממונה אומר
להם להביעו והלענ"ד ע"פ מ"ש הט"ז ב"ד סי' ט"ז ס"ק ט' לענין
אוחו ואת בנו דבלקחו משנים שניים שווין וכל מי שישחוט מחילה ורין
ושכר וכי' הט"ז מדשכחו חכמים וקראוהו ורין משמע שיש מעלה
באוחו שקדם ושחט וסי' א' לו לבדק לדי' איסור וע"כ אין להב"ד
לכנסים עצמם בדבר ולומר שיפלו גורלות מי מהם ישחוט מחילה כי
אין